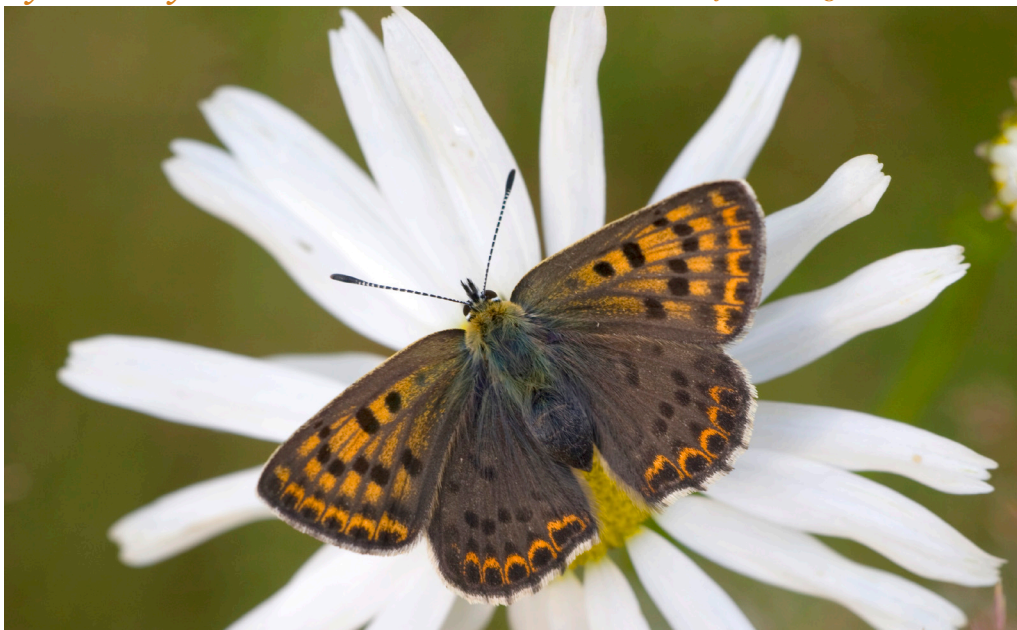

BRUINE VUURVLINDER

Lycaena tityrus

(foto Luc Hoogenstein / Buiten-beeld)

Beschermingsstatus

Rode lijstcategorieën

Beschermingsstatus

Habitatrichtlijnsoort

Vogelrichtlijnsoort

Belangrijke leefgebieden

Korte soortbeschrijving

Soortkenmerken

Bovenzijde van mannetje donkerbruin met zwarte en oranje punten. Het vrouwtje lijkt wat op de Kleine vuurvlinder (*Lycaena phlaeas*), maar de oranje kleur is vaag. De onderzijde van de vleugels is licht geelbruin met donkere vlekken. Op de voor- en achterrand bevinden zich oranje achterrandvlekken die scherp zwart afgezet zijn. De spanwijdte van de vleugels is 23-30 mm.

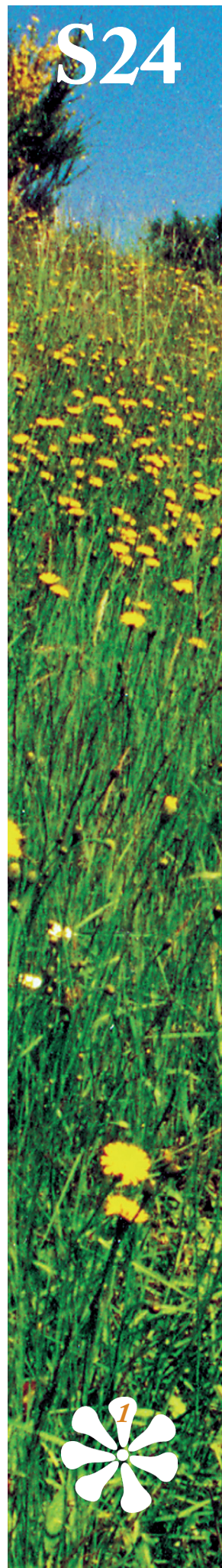
Biotoopvereisten

Droge zure graslanden en matig voedselrijk grasland vormen het natuurlijke habitat van deze soort. In België komt de soort verspreid voor en is ze het talrijkst in hooilanden.

Populatie-uitwisseling en natuurverbindingen

In warme jaren worden Bruine vuurvlinders ver buiten de bestaande vliegplaatsen waargenomen (tot meerdere kilometers), hetgeen wijst op een zekere mobiliteit. De wijfjes leggen binnen het leefgebied gemiddeld grotere afstanden af dan de mannetjes in hun zoektocht naar geschikte eiafzetplaatsen. De geschikte corridor voor deze soort bestaat uit een kruidenrijke of bloemrijke vegetatie, heide of schrale vegetatie. Deze corridor is minimum 25 m breed. Onderbrekingen mogen maximaal 50 m breed zijn.

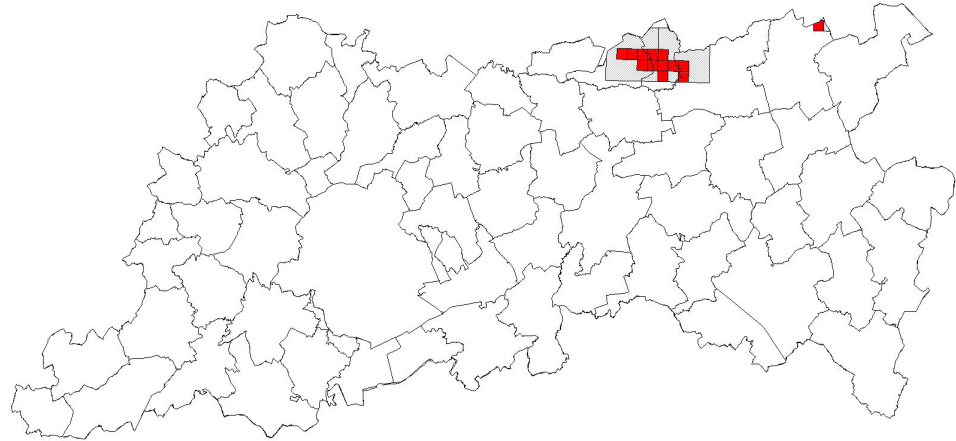
S24

Voorkomen in de provincie Vlaams-Brabant

Regionale verspreiding

De Bruine vuurvlieder was vroeger vrij algemeen, maar is momenteel zeer zeldzaam. Sinds het begin van de 20ste eeuw neemt de grootte van het verspreidingsgebied voortdurend af en vooral in het begin van de jaren tachtig is de achteruitgang bijzonder sterk. Herhaaldelijk werd gedacht dat deze soort uitgestorven was in Vlaanderen. In 2004 werden dan toch opnieuw enkele exemplaren aangetroffen in Begijnendijk. Uit zoektochten door vrijwilligers in 2005 en 2006 bleek dat de soort nog op verschillende percelen aanwezig was, maar de regio Aarschot-Baal-Begijnendijk was de enige plaats waar de soort herhaaldelijk bleef opduiken.

Inventarisatieonderzoeken

- Inventarisatieproject vlinderwerkgroep Thecla, Natuurpunt Pepingen.
- Rapport Natuur.Studie 2007-12: Bruine vuurvlieder in Vlaanderen.
- Rapport Natuur.studie 2008-5: De Bruine vuurvlieder in Vlaams-Brabant.

Knel- en aandachtspunten

- Verlies aan geschikte leefgebieden door de omzetting van voedselarme terreinen naar intensief gebruikte landbouwgronden en door de omzetting van hooilanden naar begraasde terreinen.
- Vermesting van leefgebieden waardoor de waardplanten niet meer geschikt zijn voor de eiafzet en het aantal nectarplanten afneemt.
- Fragmentatie van de leefgebieden.

Overzicht maatregelen

- H4.11. Extensieve begrazing
- H5.5. Ecologisch maaibeheer van bermen

-
- S24.1. Ecologisch bermbeheer
 - S24.2. Afplaggen van akkers
 - S24.3. Aanpassing maaiperiode

Landschaps- en habitatgerichte maatregelen

H4.11. Extensieve begrazing

Extensieve begrazing instellen in verboste/verbossende graslanden om een open vegetatie te verkrijgen of te behouden.

H5.5. Ecologisch maaibeheer van bermen

Creëren van soorten- en bloemrijke bermranden en bermvegetatie-overgangen.

Soortgerichte maatregelen

S24.1. Ecologisch bermbeheer

Voor het behoud van de Bruine vuurvlieder is het wenselijk dat dichtbijgelegen, maar geïsoleerde populaties met elkaar worden verbonden door middel van goed beheerde, kruidenrijke bermen. De beste beheersvorm is extensieve begrazing, maar waar dit niet kan, is gefaseerd maaien een goed alternatief voor het creëren van een afwisseling tussen schrale en rijke delen in de vegetatie.

S24.2. Afplaggen van akkers

De Bruine vuurvlieder blijkt te profiteren van natuurontwikkeling op voormalige landbouwgronden na het weghalen van de voedselrijke top laag. In die terreinen moet het beheer gericht zijn op het behoud van variatie tussen open grond, lage schrale graslanden en ruigere kruidenrijke vegetaties.

S24.3. Aanpassing maaiperiode

In schrale terreinen zoals heidevelden kan men zorgen dat gedurende de (lange) vliegperiode van mei tot september steeds voldoende nectarplanten aanwezig zijn. Het maaien kan best gefaseerd gebeuren (eerste maaibeurt tweede helft van juni en de tweede maaibeurt ten vroegste vanaf eind augustus) omdat er anders teveel eitjes en overwinterende rupsen met het maaisel worden afgevoerd.

Financierings- en ondersteuningmogelijkheden

Algemeen

- Ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid
- Subsidie voor de aankoop van natuurgebieden
- Landschapsteam

Soortgericht

- Bijzonder natuurbeschermingsproject

Habitatgericht

- Beheerovereenkomst perceelsrandenbeheer

Lopende initiatieven

- Inventarisatieproject vlinderwerpgroep Thecla, Natuurpunt Pepingen.
- Atlasproject INBO-Vlinderwerkgroep NP (2007-2010).
- Tuinvlindertelling. (www.vlindermee.be)

Opvolgings- en evaluatiemogelijkheden

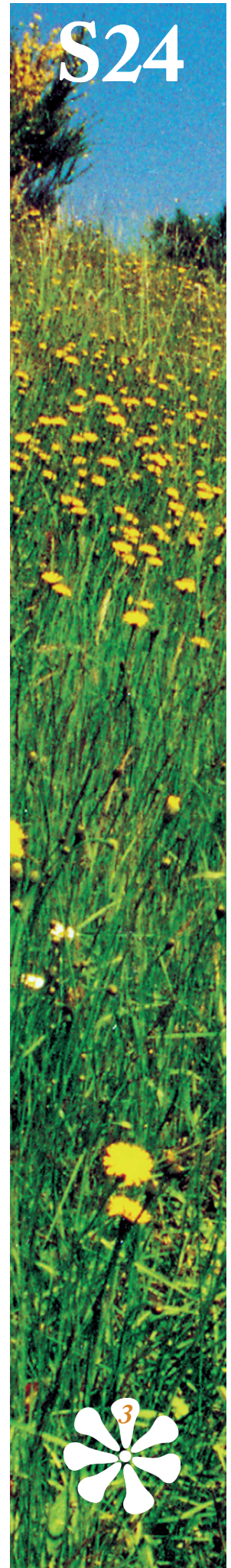
Tellingen langsheen een vaste looproute

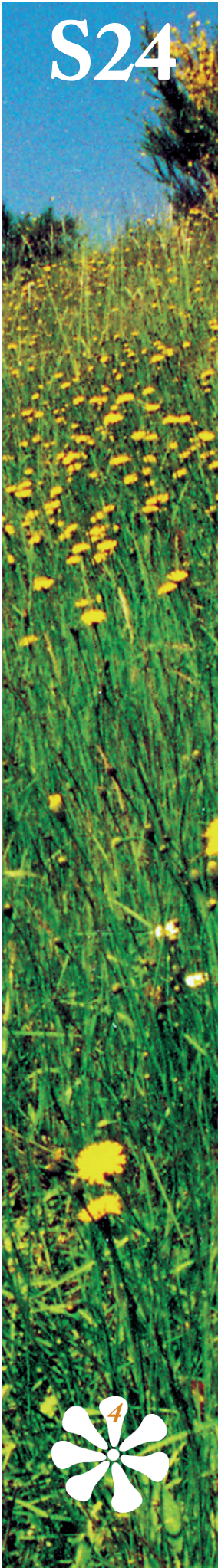
Het tellen van de aanwezige vlinders langsheen een vast traject in een vaste periode biedt de beste resultaten. Er dient evenwel een onderscheid gemaakt te worden tussen bv. gemaaide en ongemaaide graslanden of bermen, e.d. om een evaluatie van habitatgebruik mogelijk te maken. Meer info op: http://www.natuurpunt.be/nl/biodiversiteit/monitoring/monitoring-de-nieuwe-aanpak_1437.aspx

Referenties & verdere informatie

Publicaties

- Alterra (2001). Handboek Robuuste Verbindingen; ecologische randvoorwaarden. Wageningen, Alterra, Research instituut voor de Groene Ruimte. 252 p.
- Bink F. (1992). Ecologische atlas van de dagvlinders van Noordwest-Europa. Schuyt & Co/Haarlem.
- Jacobs, I. & Vanreusel, W. (2008). Aanzet tot beschermingsmaatregelen voor een

populatie Bruine vuurvliinder in versnipperd buitengebied in Vlaams-Brabant. Rapport Natuurpunt Studie 2008/5, Mechelen, België.

- Jacobs I. & Vanreusel W. (2009). Intensieve zorgen voor de Bruine vuurvliinder in Vlaams-Brabant. Rapport Natuurpunt Studie 2009/11, Mechelen, België.
- Lauwereins P. (2008). Jaarverslag werking vlinderwerkgroep Thecla. Natuurpunt Pepingen. 28 p.
- Maes D. & Van Dyck H. (1999). Dagvlinders in Vlaanderen - Ecologie, verspreiding en behoud. Stichting Leefmilieu/Antwerpen i.s.m. Instituut voor Natuurbehoud en Vlaamse Vlinderwerkgroep/Brussel.
- Maes D. & Van Dyck H. (2001). Veranderingen in het dagvlinderbestand van de provincie Antwerpen: lessen voor het natuurbeleid. Ankona jaarboek 2001. 14 p.
- Maes D. (2004). The use of indicator species in nature management and policy making. The case of invertebrates in Flanders (Northern Belgium). 295 p.
- Van Dyck H., Maes D. & Brichau I. (2001). Toepassen van een multi-soortenbenadering bij planning en evaluatie in het Vlaamse natuurbehoud. Rapport Universiteit Antwerpen (in opdracht van Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Natuur). Wilrijk. 90 p.
- Vanreusel, W. & Jacobs, I. (2007). Toestand van de bruine vuurvliinder in Vlaanderen: Ecologie, verspreiding en aanzet tot soortbescherming. Eindrapport van de studie 'Onderzoek naar de verspreiding van de bruine vuurvliinder met inbegrip van basis autecologisch onderzoek'. Rapport Natuurpunt Studie 2007/12, Mechelen, België.
- Vanreusel, W. & Jacobs, I. (2009). Soortbescherming in het buitengebied. Ervaringen met de Bruine vuurvliinder. Natuur.focus 8 (1) 21-27.
- Vermeersch H., Couvreur M., Jacobs I. & Vanreusel W. (2009). In de bres voor de bruine vuurvliinder. Antenne, 3 (4). p. 21-23.

Websites

- www.inbo.be/content/page.asp?pid=FAU_INS_VL_lycatity
- www.telme.be
- www.waarnemingen.be
- www.vlindernet.nl

Folders

- Aeolus (2008). Dag, vlinders in de berm! Vlindervriendelijke inrichting en beheer van bermen, taluds en restgronden. LNE. 36 p.
- Natuurpunt. De bruine vuurvliinder een exclusief streekproduct! Provincie Vlaams-Brabant.

Advies

- Vlinderwerkgroep Natuurpunt
- Vlinderwerkgroep Thecla – Natuurpunt-afdeling Pepingen
- Digitale nieuwsbrief "bruine vuurvliinder" te bekomen via e-mail: vlinders@natuurpunt.be
- Digitale nieuwsbrief "vlinder.flits" aan te vragen via de website www.natuurpunt.be

